

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Dovednosti dospělých v **PIAAC** Česku

Petra Holečková
Kulatý stůl EPALE
6. 10. 2021

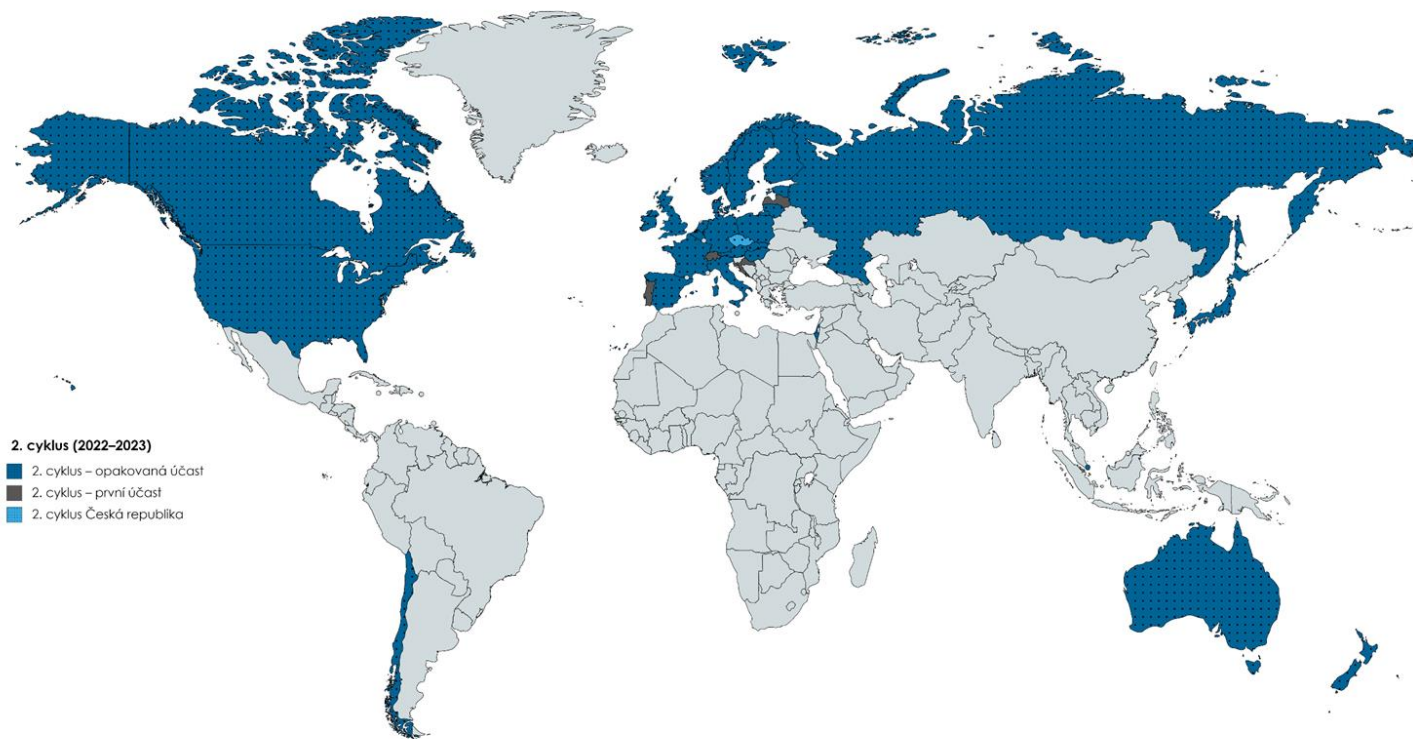

Systémové prostředí
k prohlubování kompetencí

šetření PIAAC (Programme for International Assessment of Adult Competencies)

- Výběrové šetření dovedností populace v **ekonomicky aktivním věku** (16 až 65 let` „PISA pro dospělé“
- Organizátor **OECD**
- Opakování **jednou za 10 let**
 1. cyklus 2009–2012 v rámci projektu Kompetence II, UIV/DZS
 2. cyklus 2019–2023 v rámci projektu Upskilling, NPI ČR
- Návaznost na projekty ALL a IALS
- Využívají se pokročilé techniky psychometrického testování – **Item Response Theory**
- **Práce s daty vyžaduje specifický software** a dobrou obeznámenost s metodologií

Země zapojené do výzkumu PIAAC

cíle šetření PIAAC

- Zmapovat kognitivní dovednosti, o nichž se předpokládá, že stojí za úspěchem v osobním i profesním životě
 - základní dovednosti vyhledávat a vyhodnocovat informace, a to nejen v textové podobě, ale i v podobě schémat či grafů („funkční gramotnost“):
 - čtenářská a numerická gramotnost a řešení problémů v digitálním prostředí (využívání technologií)
- Vyhodnotit úroveň těchto dovedností a posoudit jejich dopad na životní spokojenost, zdraví, důvěru v systém, angažovanost a v neposlední řadě na pozici na trhu práce včetně dosažených příjmů
- Zaměřit se na faktory upevňování a rozvíjení dovedností a na faktory, které vedou ke ztrátě a vyhasínání dovedností (získané formální vzdělání, účast na dalším vzdělávání, zapojení na trhu práce, charakteristiky pracovní činnosti)
- Zhodnotit (ne)soulad mezi dovednostmi a zastávanou pozicí

základní dovednosti / funkční gramotnost

1. klíčové pro fungování na současném trhu práce a v běžném životě
2. přenositelné = uplatnitelné v široké škále kontextů
3. naučitelné = ovlivnitelné veřejnými politikami

PIAAC je součástí strategické koncepce OECD [Skills Strategy](#) (2012, 2019), která zdůrazňuje potřebu:

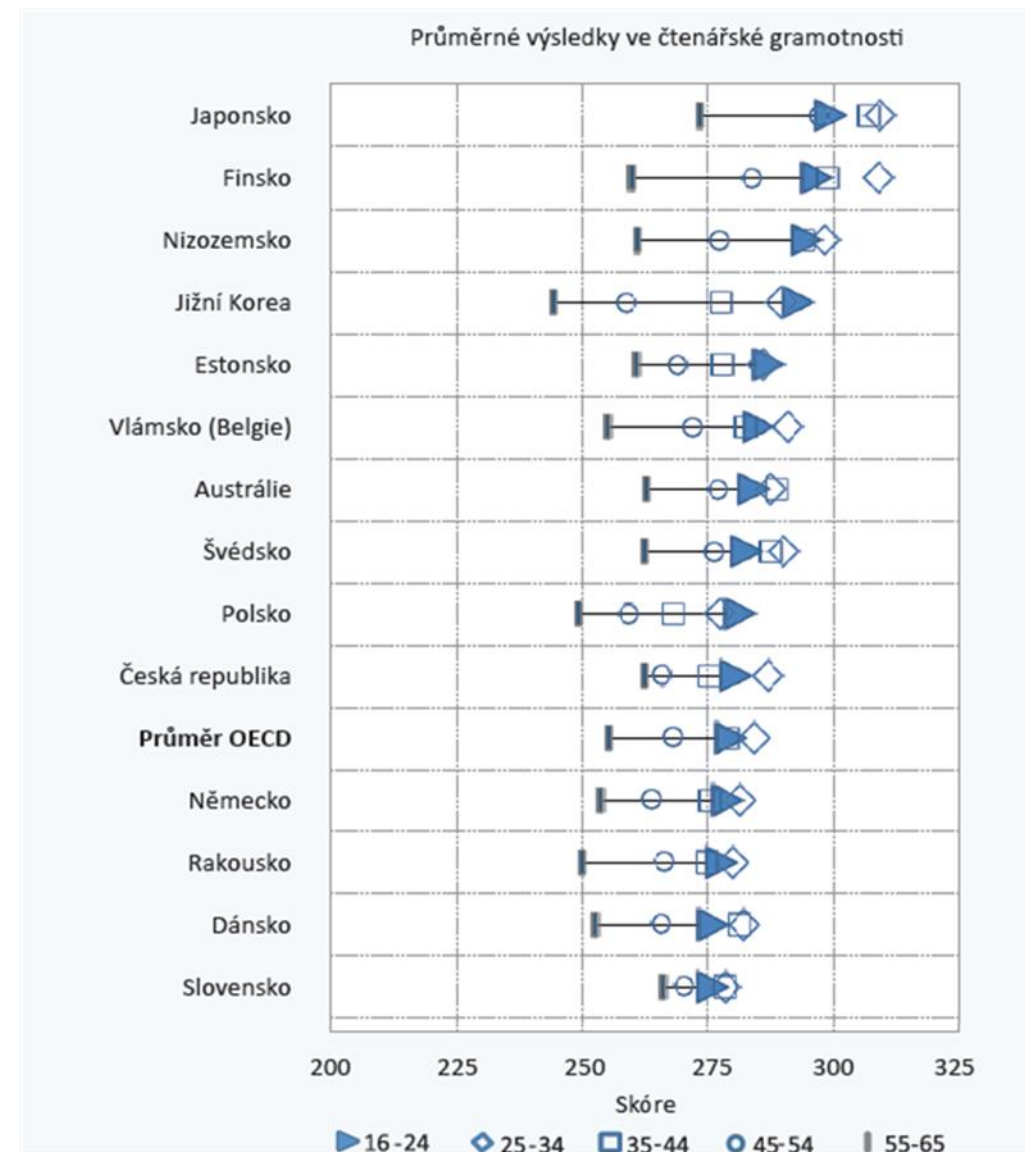
- [rovných příležitostí a vyrovnávání šancí](#)
- [rozvoje](#) klíčových dovedností během celého života – [důraz na předškolní vzdělávání a celoživotní učení](#)
- [efektivního využívání](#) dovedností (především trh práce, ale také osobní i občanský život)

hlavní závěry 1. cyklu (2011–2012)

- vyšší dovednosti snižují riziko nezaměstnanosti, zvyšují šanci na nadprůměrné příjmy, jsou spojeny s lepším zdravím i vyšší společenskou důvěrou
- lidé, kteří se **účastní neformálního vzdělávání**, mají **vyšší** úroveň všeobecných dovedností pracovat s informacemi a řešit problémy (funkční gramotnost)
- **mezinárodní srovnání**: Česká republika **průměrné (čtenářská gramotnost a řešení problémů) až mírně nadprůměrné výsledky (numerická gramotnost)**. Zároveň nižší podíl lidí s nejvyššími dovednostmi
- značné rozdíly mezi absolventy odborných maturitních a odborných nematuritních oborů

čtenářská gramotnost ve srovnání věkových kohort (vybrané země)

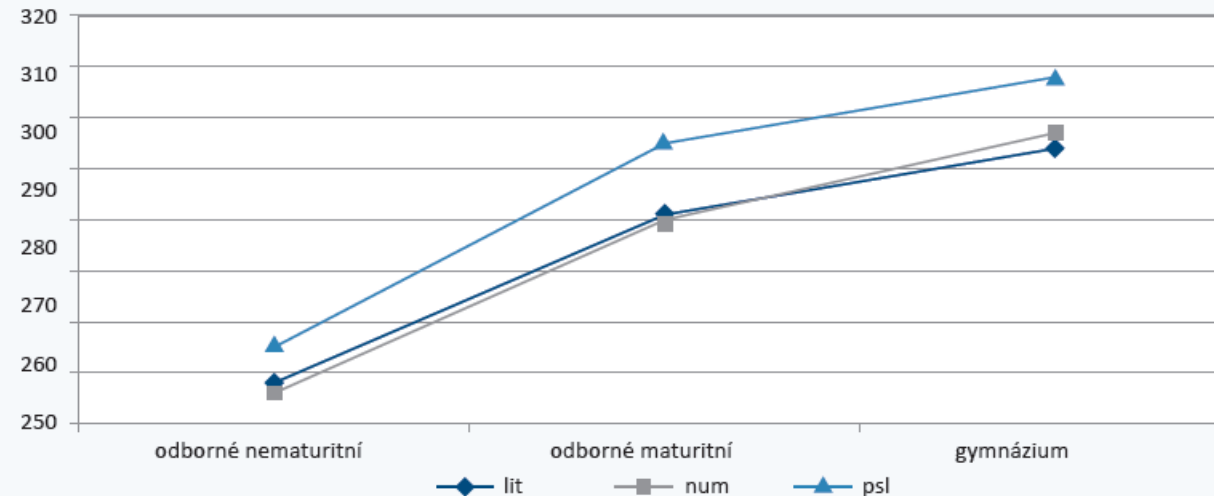
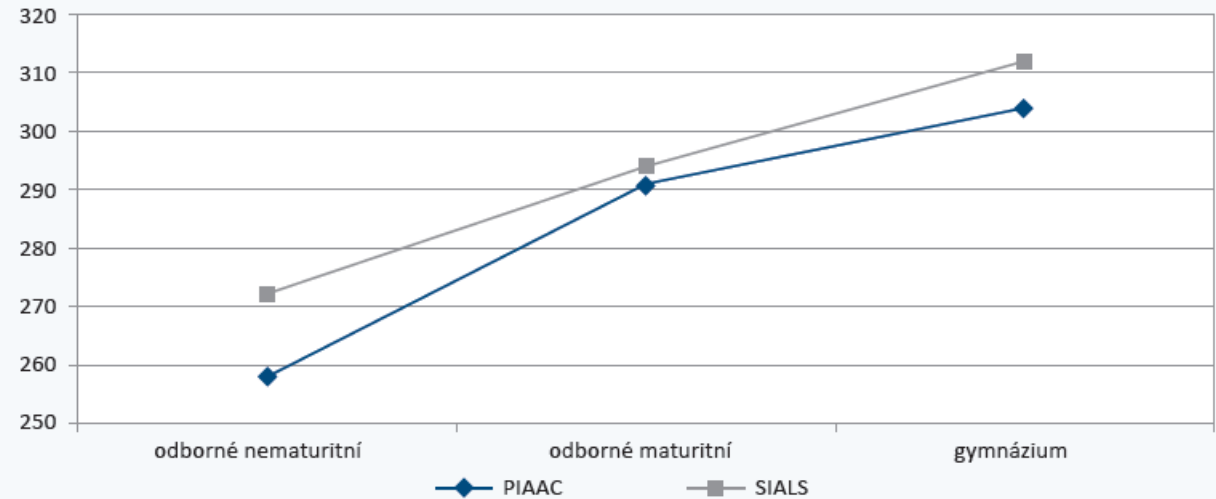
- V České republice nejlepších výsledků dosáhla věková kohorta 25–34 let, což může poukazovat jak na upevňování dovedností po ukončení formálního vzdělání, tak na pokračující diferenciaci v počátečním vzdělávání, která v celku může vést k horším výsledkům
- V kategorii 35–54 let se Češi dostali do podprůměru – pokles může odrážet specifika transformace po roce 1989, **obtížné sladování rodinného a pracovního života**, ale i **přístup k celoživotnímu učení a dalšímu vzdělávání**

...výsledky mladých středoškoláků (16–24 let) podle typu studia

ČR má vysoký podíl středoškoláků s odborným vzděláním (gymnázium studuje přibližně ¼ středoškoláků)

- Mezi konáním IALS a 1. cyklem PIAAC se změnil poměr absolventů středních škol s maturitou – zatímco v roce 1995 byl mezi absolventy SŠ podíl maturantů 50%, v roce 2010 byli zastoupeni 70 %

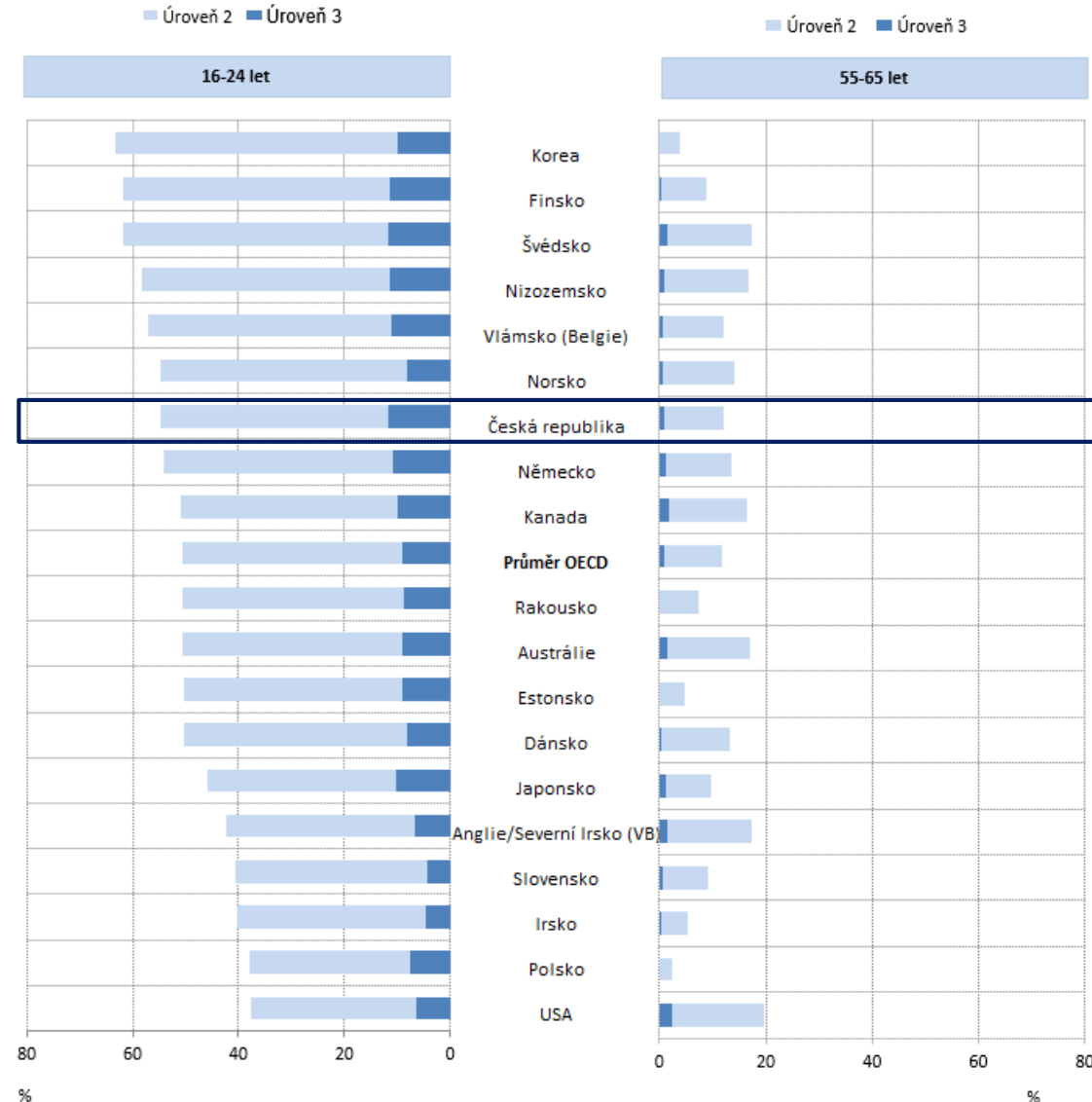

řešení problémů ve srovnání věkových kohort

- Ve všech zúčastněných zemích se projevily značné rozdíly mezi nejmladší a nejstarší věkovou kategorií v řešení problémů v digitálním prostředí
- Více než 1/4 respondentů v ČR ve věku 55-65 let uvedla, že nemá zkušenosti s počítačem

Řešení problémů v nejmladší a nejstarší věkové kategorii

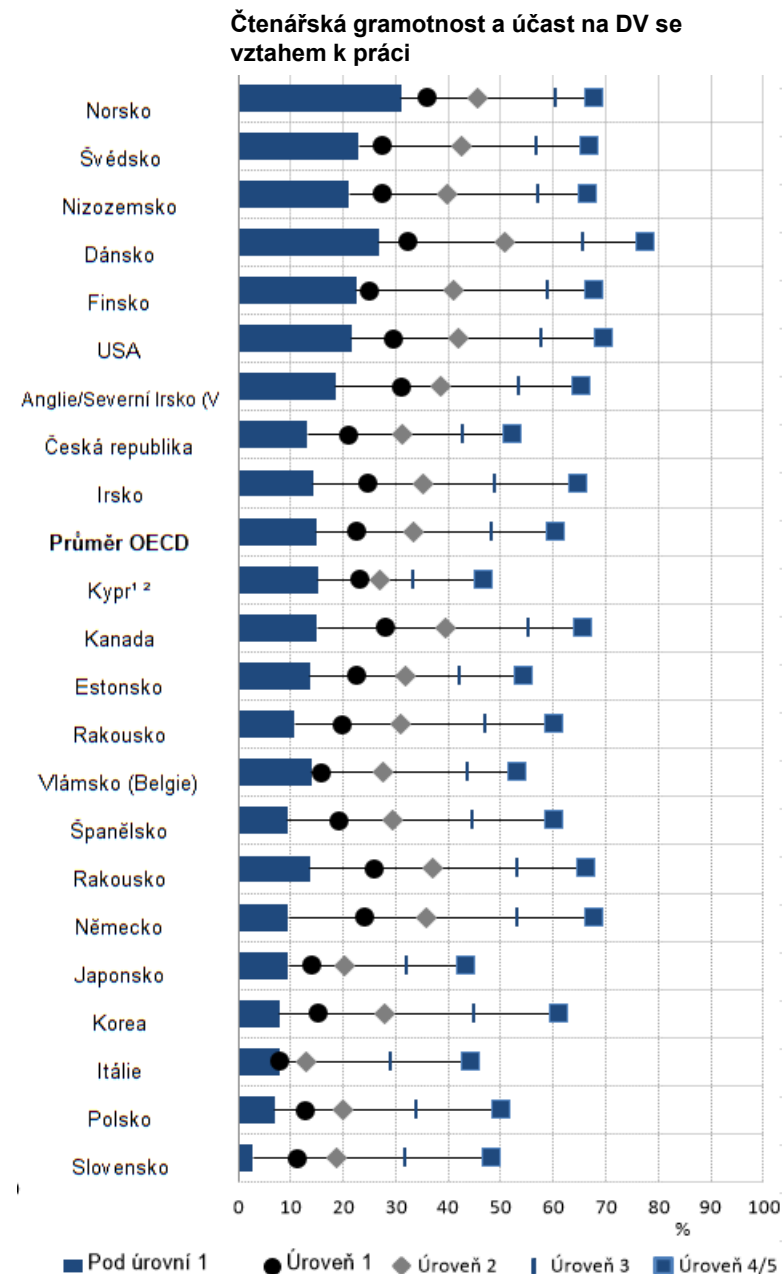
Procento dospělých ve věku 16-24 let a 55-65, kteří dosáhli úrovně 2 nebo 3 v řešení problémů v technologiích bohatých prostředích

Zdroj: OECD Skills Outlook 2013

další vzdělávání vztahující se především k práci

- Ve srovnání se severskými zeměmi má Česká republika výrazně nižší zapojení obyvatel do dalšího vzdělávání
- Více než 4/5 dospělých se žádného (dalšího) neformálního vzdělávání účastnit nechtělo
- Ti, co by se (dalšího) neformálního vzdělávání chtěli zúčastnit, nejčastěji uvedli přílišné vytížení v práci (34 %), nedostatek času kvůli péči o rodinu (15 %) či domácnost nebo nedostatek financí (11 %)

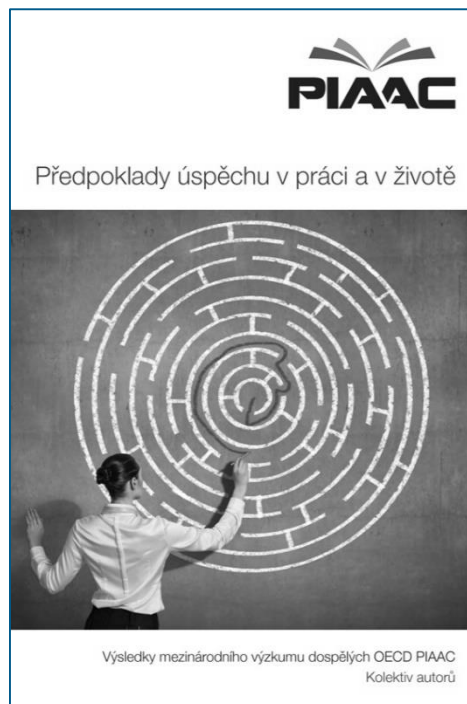
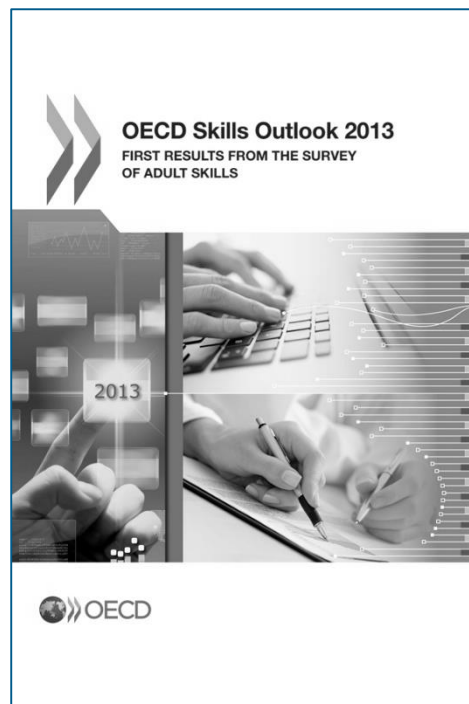

účast na dalším vzdělávání podle profese

- V ČR je další vzdělávání významně spojeno se zaměstnavatelem (trend potvrzuje i výzkum AES 2016)
- 2/3 z těch, kteří se dalšího vzdělávání účastnili a byli dotázáni na poslední vzdělávací aktivitu během 12 měsíců, uvedli, že se vztahovala především k práci
- Mezi hlavními uváděnými důvody účasti na DV se vztahem k práci bylo „*abych mohl/a dělat lépe svoji práci a/nebo pro získání lepší perspektivy ve své pracovní kariéře*“ (42%) nebo „*účast byla povinná*“ (27 %)
- Zatímco zaměstnaných se DV se vztahem k práci účastnilo 53 %, u nezaměstnaných pouze 25 % a u osob mimo trh práce 9 %

Účast v dalším vzdělávání (vztahujícím se především k práci) podle skupin povolání – současné nebo poslední povolání)	%	Počet hodin
Odborné profese (třídy 1-3)	57%	65
Úředníci a pracovníci ve službách a prodeji (třídy 4-5)	39%	55
Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, řemeslníci a opraváři, obsluha strojů a montéři (třídy 6-8)	40%	37
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (třída 9)	26%	56

hlavní publikace: výsledky a metodologie

Mezinárodní výzkumy výsledků vzdělávání.

Metodologie, přínosy,
rizika a příležitosti

Jana Straková

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
2016

Více na

- www.piaac.cz
- OECD. 2013. OECD Skills Outlook 2013: First Results from the Survey of Adult Skills. OECD Publishing.
- Straková, J., Veselý, A. (eds.). 2013. Předpoklady úspěchu v práci a v životě: Výsledky mezinárodního výzkumu dospělých OECD PIAAC. Dům zahraniční spolupráce.

Petra Holečková

National Sampling Manager, PIAAC tým

+420 608 184 327

petra.holeckova@npi.cz

Národní pedagogický institut
České republiky
Senovážné náměstí 872/25
110 00 Praha 1

piaac.cz